

ROZHOVORY

Rozhovor s rakouským vicekancléřem Erhartem Buskem

Doktor Erhart Busek vedle místopředsedy rakouské spolkové vlády zastává funkci spolkového ministra pro vědu a výzkum a je i předsedou Rakouské lidové strany (ÖVP). Jako každý správný Vídeňák i on má předky, kteří se svého času přistěhovali ze současného území ČR, konkrétně ve 30. letech minulého století z Těšína a Opavy, a jeho tchýně se narodila v Brně – Králově Poli. Z klasického právnického řemesla přesedlal do aktivní politiky s tím, že se průběžně věnoval historicko-politologické publikační činnosti. Již v roce 1968 vedl mládežnickou delegaci ÖVP, která podnikla dlouhou cestu přes Sovětský svaz do Japonska a při návratu zavítala i do ČSSR. Byla to první zahraniční delegace, která k nám přijela po 21. srpnu 1968. Do Československa zavítal v následujícím období soukromě i pracovně nesčetněkrát, i když v předlistopadovém období musel z politických důvodů jako ministr své cesty zásadně omezit. Vše si však nahrazuje nyní, konkrétně v roce 1993 v Brně byl hned dvakrát. Před závěrem roku si na dvě hodiny odskočil právě do brněnského Press Clubu pohovořit si se dvěma desítkami zájemců z řad akademické obce a novinářů o nejrůznějších otázkách. Vybrali jsme především ty myšlenky, které mají vztah k česko-rakouským vztahům a polistopadovému vývoji ČR při jejím začleňování do Evropy.

„Ještě jsme v Evropě a především ve střední Evropě zatím plně nedocenili význam změn, které se udály i ve vaší zemi,“ zdůraznil, „myslím si, že Česká republika a další státy střední Evropy najdou brzo cestu do Evropy. A to proto, že zde existuje společný kulturní základ. Jedná se o velmi zajímavý prostor s rozmanitými městy, která jsou od sebe vzdálena pár desítek kilometrů. Ostatně ani Rakušané často nevědí, že z Vídně je to do Prahy o šest kilometrů méně než z Vídně do Salcburku. Musíme ovšem také říci, že i z obecnějšího pohledu má střední Evropa své problémy

– mám na mysli otázky národnostních menšin, je místem určitého nacionalismu, sídlily zde koncentrační tábory.“

– *Pane vicekancléři, náš soused – tedy Rakousko – míří do Evropského společenství. Jak se díváte na případný vstup České republiky do rozhodujících, avšak stále spíše západoevropských struktur?*

„Pokud bych to měl říci drasticky, tak jste byli součástí impéria, které mělo těžiště v Asii. Západní Evropa – stejně jako my – jsme byli pod vlivem impéria, jehož střed je v Americe. Nyní je otevřená otázka, jak hodláme my Evropané rozhodovat o svém osudu. Pokud například Evropské společenství zůstane v současné podobě a nebude se rozšiřovat, budeme mít zase dvě Evropy. To je jeden z důvodů, proč se podle mého přesvědčení Rakousko musí stát součástí Evropského společenství. Současně také víme, že i ČR musí do něj vstoupit.“

Spojuje nás celá řada problémů, například bezpečnost. Myslím, že jste rádi, že již neexistuje Varšavská smlouva. Ovšem z pohledu na současnou situaci v bývalé Jugoslávii je integrace do většího celku důležitá. Chápu, že česká, polská, maďarská vláda říká: Pusťte nás dovnitř, tedy do NATO. A ze západní Evropy opakovaně slyší: Prosím, čekejte. Budeme muset spolupracovat a zlepšit západoevropské povědomí. Myslím si, že úkolem střední Evropy je zamezit skutečnosti, aby existovaly dva druhy Evropy.“

– *Po otevření hranic se od roku 1990 objevily nové situace a problémy. Mimo jiné se pro některé české občany naskytl možnost legálně a bohužel i načerno pracovat v Rakousku.*

„Tak jako všude ve světě je v Rakousku nedostatek práce. Cizinec může najít v Rakousku práci jen v případě, pokud není k dispozici Rakušan. Legální povolení se nezískává jednoduše. Domnívám se však, že podporujeme působení rakouských firem v ČR, nemáme ovšem tak velký průmysl jako Němci. Z politických důvodů jsme zainteresováni na česko-rakouské kooperaci.“

Rakouské podniky jdou do ČR za levnějšími pracovními silami. Za nějakou dobu bude u vás práce stejně drahá jako u nás. Takový je trend, který přinese blahobyt a sociální zlepšení. Zájem o kontakty se projevuje i třeba ve skutečnosti, což má i své ekonomické pozadí, že na vídeňské univerzitě před rokem 1989 projevovali zájem o češtinu tři nebo čtyři posluchači, v současnosti se početní stav v ročníku pohybuje od 140 do 180.“

– *Velmi diskutovanou a problémovou otázkou v česko-rakouských vztazích je jaderná energetika. Jaký je váš názor na tento zdroj energie?*

„V Rakousku jsou atomové elektrárny v ústavě zakázány. Tento výsledek lidového hlasování rakouská vláda respektuje. Osobně považuji atomovou energii za problematickou, protože není vyřešena otázka uložení odpadu. Proto musíte chápat, že atomové elektrárny umístěné blízko našich hranic jsou pro nás problematické. Občané mají strach, který je po Černobyli pochopitelný.“

Je nám jasné, že nemůžete naráz vyřadit z provozu jaderné elektrárny. Proto jsme také nabídli spolupráci v oblasti technického vybavení a spotřeby energie. Jsme pro to, aby byl k dispozici váš středně – a dlouhodobý plán vývoje jaderné energetiky. Pokud se staví další atomové elektrárny, oddaluje se doba, kdy tyto elektrárny skončí se svou činností. V minulém období se u vás zacházelo velmi velkoryse s energií, což jsou vaše značné rezervy. Musíme hýt navzájem trpěliví, abychom společně dosáhli pro obyvatele největší bezpečnost.“

otázky kladl Ivo Klemeš